

På väg mot 100- årsjubileet (3): Den helige Josemarías förståelse av arbetet: en helhetsvision

Den helige Josemaría lärde att arbetet är en gudomlig kallelse och ett medel för personlig helgelse och apostolat.

Inspirerad av Inkarnationens mysterium och den Heliga Skrift, förespråkade han en kristologisk syn på arbete där arbetet är integrerat i det andliga livet och där det

världsliga och det andliga inte är åtskilt.

2025-06-19

Den helige Josemarías förkunnelse bär på en exakt och mycket rik teologisk idé – frukten av den inre vision han mottog den 2 oktober 1928 – som hämtar näring från två huvudsakliga källor: den Heliga Skrift och en djup förståelse av Inkarnationens mysterium.

Det rör sig om ett budskap som har en stor räckvidd, då det riktar sig till alla som lever mitt i världen och arbetar i olika sekulära yrken. På samma gång stakar den helige Josemarías i sin lära ut Opus Deis specifika uppdrag. Många aspekter av det kristna livet som han framhåller som kännetecknande för Opus Deis anda har sitt ursprung i en

innovativ och djupt kristologisk
förståelse av jordelivets realiteter
och möjligheten att uppnå helighet
genom att arbeta just där. Därför är
det upplysande att fördjupa sig i den
helige Josemarías undervisning om
arbete för att förstå *vad Opus Dei är*
och vari dess uppdrag består inom
Kyrkans större uppdrag.

Gudomlig och yrkesmässig kallelse

I begreppet kallelse, såsom Opus Deis
grundare förklarade det, ingår
arbetet som en grundläggande
komponent. »Arbetet är människans
ursprungliga kallelse, en Guds
välsignelse, och de som anser att det
är ett straff har en sorgligt felaktig
uppfattning.« (*Plogfåran*, nr 482). När
han förklarade vad kallelsen till
Opus Dei innebar, upprepade han
ofta att den yrkesmässiga kallelsen –
den man känner sig kallad till eller
har för avsikt att följa – är en del av

var och ens gudomliga kallelse. Den som inte känner sig kallad av Herren att utföra ett arbete, en verksamhet som kan helgas i världen, kan inte få kallelsen till Opus Dei.

»Många gånger har jag upprepat för er att var och ens yrkesmässiga kallelse är en viktig del av den gudomliga kallelsen; därför kommer också Opus Deis apostolat i världen alltid att vara aktuellt, modernt och nödvändigt: för så länge det finns människor på jorden, kommer det att finnas män och kvinnor som arbetar« (*Brev 6, nr 35*).

Den helige Josemaría brukade påpeka att Gud ibland kallar just under eller i samband med arbetet, som var fallet med apostlarna (jfr *Vägen*, nr 799). Att svara på denna kallelse förändrar inte livsomständigheterna: var och en förblir där han eller hon befinner sig i världen, med sina yrkesmässiga

åtagandens sina familjeband och sitt sociala nätverk (jfr *Brev* 6, nr 37).

Opus Deis grundare uppmanade sina söner och döttrar att vara närvarande i alla miljöer där människor är aktiva, djupt rotade i den sekulära och mänskliga identitet som präglar det yrke de utövar. »Gud har kallat dig till att följa en konkret väg: att delta i alla världens angelägenheter, samtidigt som du — även i ditt yrkesarbete — är förankrad i Gud.« (*Smedjan*, nr 748). Precis som yrkesarbetet inte bara är en syssla bland andra, utan något som definierar livet för den som utför det, är svaret på kallelsen till Opus Dei inte bara ett engagemang bland andra, utan det som präglar hela existensen för den som har tagit emot den. Denna kallelse omfattar den mångfacetterade verklighet som är livet: det sociala nätverket, vänkretsen, familjelivet och allt som det för med sig

Den helige Josemaría ger sina barn en tydlig riktlinje för hur Opus Deis uppdrag skall utföras: *arbetet ska förvandlas till bön och man ska leva som kontemplativa mitt i världen.*

Detta är ett originellt budskap, eftersom folk i allmänhet är vana vid att det ansvar som hänger ihop med familje-, samhälls- och arbetsliv är åtskilt från det kontemplativa livet och bönen.

I detta avseende har man ibland reducerat innebörden av arbetets helgande. Man skulle till exempel kunna begränsa det till att börja en uppgift med en bön och avsluta den med en annan, eller att då och då avbryta det man gör för att be en kort bön. En sådan vana är förstås något gott som kan hjälpa oss att leva i Guds närvaro under dagen. Men vad den helige Josemaría uppmanar sina söner och döttrar till är något djupare: att förvandla allt arbete till en kärleksfull, i det närmaste

oavbruten, dialog med Gud — ju mer vi engagerar oss i världen, desto mer kan och bör vi vara förenade med Gud. »Att vi är Guds barn kommer att få oss — jag insisterar — att ha en kontemplativ anda mitt i alla mänskliga aktiviteter — att vara ljus, salt och jäst genom bön, självtukt, troskunskap och yrkesbildning — och att uppnå följande målsättning: Ju djupare vi engagerar oss i världen, desto mer bör vi tillhöra Gud.«
(*Smedjan*, nr 740).

I kyrkan kommer allt evangeliseringsarbete som vill vara del av Sonens sändning alltid att vara djupt rotat i erfarenheten av att vi är Guds barn. Detta blir särskilt tydligt i Opus Dei. Att förvandla världen genom arbetet, och därigenom delta i Sonens sändning att sammanfatta och försona allt, innebär att prägla mänskliga verksamheter med *forma Christi* – kärlekens, tjänandets och barmhärtighetens form. Det är

kärleken som gör små saker stora och omvandlar de mest anspråkslösa av handlingar till en lovsång till Gud (jfr t.ex. *Plogfåran*, nr 487, 489; *Smedjan*, nr 684, 686, 742 etc.). När världen omvandlas efter *forma Christi* avslöjas arbetets eukaristiska dimension, som kan liknas vid en förlängd Mässa som varar dygnet runt, *firad* i kraft av de troendes allmänna prästadöme, som de fått genom dopet. Som den helige Josemaría påpekade, måste vi tjäna Gud »inte bara vid altaret utan över hela världen, som för oss är ett altare. Människors alla gärningar utförs som på ett altare, och ni som kontemplativa människor — förenade med Gud under hela dagen — firar var och en av er på något sätt er mässa, som varar i tjugofyra timmar i väntan på nästa mässa, som varar i ytterligare tjugofyra timmar, och så fortsätter det till livets slut.« (Anteckningar från en betraktelse,

19-III-1968, i Álvaro del Portillo, *Cartas de familia*, I, nr 226).

Ett kortfattat uttryck

Det centrala i den helige Josemarías lära om arbetet kan sammanfattas i en enda fras: »Att helga arbetet, att helga sig i arbetet, att helga genom arbetet« (*När Kristus går förbi*, nr. 45).

»Jag säger det återigen, mina barn: Herren har kallat oss att, var och en i sin egen livssituation och i sitt yrke eller arbete, helga oss i arbetet, helga arbetet och helga genom arbetet. På så sätt kan det mänskliga arbete vi utför med full rätt betraktas som *opus Dei, operatio Dei*, Guds arbete.« (Brev 6, nr. 13).

Vad rymmer denna korta men innehållsrika formulering? Flera författare har vid olika tillfällen

kommenterat den¹. Låt nu oss titta närmare på dess innebörd.

Att helga arbetet, förstått som den yttre effekten av mänsklig handling, innebär framför allt att helga de professionella, ekonomiska, sociala och politiska strukturer som uppstår ur människans arbete och som i sin tur påverkar arbetets fortsättning. I sin objektiva dimension innebär det att åta sig uppdraget att förvandla världen genom att genomsyra den med Kristi kärlek och återbörda den till Gud (jfr. *När Kristus går förbi*, nr. 183). Detta kräver en djup förståelse för varje arbetsområdes inre dynamik, och ett respektfullt och finkänsligt förhållningssätt till den jordiska verklighetens självständighet. Dessutom krävs en solidyrkesskicklighet och en glad beredvillighet till uppoffring.

Att helga sig i arbetet, i subjektiv bemärkelse, innebär att det främst är

i arbetet som man ska utöva de kristna dygderna och att det är arbetet som är den centrala axeln i det andliga och asketiska liv som den helige Josemaría föreslår sina söner och döttrar (jfr. *Brev* 31, nr. 10; *Plogfåran*, nr. 493-494). Opus Deis anda genomsyras främst av dygder som kärlek och rättvisa i mänskliga relationer, en professionell inställning och studier som leder till ett bättre utfört arbete och ett gott rykte, samt ordning, med hjälp av vilken man kan utnyttja tiden bättre och därmed ge större ära åt Gud (jfr. *Vägen*, nr. 80).

Helgandet av andra genom arbetet visar hur medlemmarna i Opus Dei verkar apostoliskt. För att evangelisera och utbreda Guds rike behöver man inte avbryta sitt arbete eller sätta det i andra hand; tvärtom är Opus Deis medlemmar apostlar genom att utföra sitt arbete rättvist, skickligt och kärleksfullt, genom att

föregå med gott exempel, genom att använda evangeliet för att orientera sig i de världsliga strukturerna och genom att utveckla den tjänande dimension som finns i alla yrken. Kort sagt: genom att sätta Jesus Kristus på toppen av all mänsklig verksamhet.

I detta evangeliserande uppdrag kompletteras alltid livets vittnesbörd med ordet, som upplyser, förklarar trons argument och erbjuder hjälp och tröst. Det nära samarbetet med kollegorna och det gemensamma vardagslivet på arbetsplatsen gör evangeliserandet till *ettapostolat präglad av vänskap och förtroende*. I många av sina texter betonar den helige Josemaría arbetets inneboende apostoliska dimension.

»Jag tycker att det är självklart att du längtar efter att hela mänskligheten skall lära känna Kristus. Men börja med ditt ansvar att frälsa de själar

som lever tillsammans med dig, att helga var och en av dina arbets- eller studiekamrater ... — Detta är det huvudsakliga uppdrag som Herren har anförtrott åt dig.» (*Plogfåran*, nr. 953).

»Man kan med rätta säga, mina hjärtebarn, att den största frukten av Opus Deis arbete är den som dess medlemmar *personligen* utverkar, genom exemplets och den trofasta vänskapens apostolat med sina kollegor: på universitetet eller i fabriken, på kontoret, i gruvan eller på åkern.» (Brev 6, nr. 55).

»[De som] inte förstår vad det innebär att helhjärtat ägna sig åt ett seriöst yrkesarbete, åt världslig vetenskap, kommer att ha mycket svårt att uppskatta vidden och räckvidden av det apostoliska arbete som Gud ber medlemmarna i Verket att utföra, och hur de går till väga för att göra det.» (Brev 6, nr. 44).

Att arbeta *i Kristus* – enligt inkarnationens logik – är det främsta uppdrag som Gud har anförtrott dem som fått kallelsen till Opus Dei. Att helga arbetet, helga sig i arbetet och helga andra genom arbetet är inte separata eller parallella mål, utan tre oskiljaktiga dimensioner av en och samma enhetliga verklighet (jfr. J.L. Illanes). För den helige Josemaría utgör dessa dimensioner tillräckliga skäl för att väcka och inge entusiasm, och han försäkrar att det är värt att ge sitt liv till Gud för detta syfte.

»Att förena det professionella arbetet med den asketiska kampen och med kontemperationen – något som kan tyckas omöjligt, men som är nödvändigt för att kunna bidra till att försona världen med Gud – och för att kunna förvandla detta vardagliga arbete till ett medel för personlig helgelse och apostolat. Är det inte värt att ge sitt liv för detta ädla och

stora ideal?» (*Instruktion, 19 mars 1934, nr. 33*)

Man kan fråga sig: hur kan dessa läror tillämpas när någon är sjukskriven, misslyckas eller står utan arbete? Eller när jobbet man har fått för med sig många svårigheter som har att göra med kollegorna, arbetsmiljön eller något annat? det arbete man har innebär stora svårigheter. Med andra ord: riktar sig den helige Josemarías undervisning bara till dem med idealiska förhållanden eller till dem som arbetar under särskilt gynnsamma omständigheter? I själva verket är budskapet om att helga arbetet universellt – det angår alla människor och går att applicera på alla livssituationer. Det handlar inte så mycket om *vad* vi gör (att arbeta), utan om *vem* vi är (arbetande människor). Vi kan ta oss an allt i livet med just den inställningen: att

göra saker väl, av kärlek och för att tjäna.

En central del av den egna helgelsen

Att helga arbetet innefattar även studierna – en vanlig sysselsättning bland de unga som omgav den helige Josemaría under de första åren av hans pastoralarbete. Detta syns tydligt redan 1934 i kapitlet »Studier« i *Vägen*, där studierna framställs som en uppgift som i sig kan förvandlas till bön och apostolat. Liksom arbetet har också studierna en tjänande dimension och skapar relationer som möjliggör ett apostolat präglad av vänskap och förtroende mellan studiekamrater. För de unga betonade den helige Josemaría särskilt vikten av att ta vara på tiden – ett budskap som ständigt är aktuellt (jfr. *Vägen*, nr. 354–355; *Plogfåran*, nr. 509, 513). I samma anda förklarade han att vila inte innebär

passivitet eller lättja, utan ett byte av aktivitet för att återfå krafterna (jfr. *Plogfåran*, nr. 514).

Hans lära om arbetet hämtade ofta sin näring ur en djup devotion till Jesu liv i Nasaret och hans arbete i Josefs verkstad – återkommande teman i hans predikningar (jfr. »I Josefs verkstad« i *När Kristus går förbi*, nr. 39–56; »Guds arbete« i *Guds vänner*, nr. 55–72). Den helige Josef, framställd som hantverkare och läromästare i det inre livet, blev en förebild för medlemmarna i Verket. Detta exempel ledde den helige Josemaría till att föreskriva att hans andliga söner och döttrar skulle förnya sin hängivenhet till Opus Dei varje år på den helige patriarken Josefs högtid, den 19 mars.

Tillsammans med den helige Josef står Maria från Nasaret också modell för helgelsen av arbetet. Hennes vardagsliv visar hur omsorgen om

familjen samarbetar i frälsningen och ordnar världen enligt Guds plan, och på så sätt visar att familjelivet i sig självt är ett helgat och helgelsebart arbete. I Maria framträder särskilt den tjänande dimension som är inneboende i allt mänskligt arbete som helgas, en princip som den helige Josemaría sammanfattade i mottot: »Para servir, servir«² (*När Kristus går förbi*, nr. 50). Den heliga familjens vardagsliv i Nasaret gav honom också anledning att betona vikten av ödmjukhet och kontemplativ tystnad som väsentliga delar av ett helgat arbete. Att arbeta mycket och väl, påminde han, innebär inte att falla in i förhastad eller oreflekterad aktivism; tvärtom, uppmanade han till att göra ljudet av tre och arbetet av tre tusen (cfr. *Brev 3*, nr. 66).

Det är inte förvånande att tanken på att betrakta arbetet som den centrala axeln i den egna helgelsen har

inspirerat till djupa och nyskapande insikter om förhållandet mellan arbete och bön, mellan yrkesplikter och familjeansvar, liksom mellan ansträngning och vila. I detta sammanhang föreslog den helige Josemaría en originell tolkning av relationen mellan Marta och Maria i Betania:

»Jag kommer aldrig att dela uppfattningen — även om jag respekterar dem som tycker så — att man skall skilja bönen från det aktiva livet, som om de vore oförenliga. Vi som är Guds barn bör vara kontemplativa: personer som mitt i folkvimlet kan finna själens tystnad i ett konstant samtal med Herren; och titta på honom som man tittar på sin Fader, som man tittar på en Vän som man älskar till vansinne.« (*Smedjan*, nr. 738).

Om man uppriktigt och konsekvent strävar efter att utöva de kristna

dygderna, blir denna harmoni – som i sig är svår – mer tillgänglig.

Att integrera arbetet i ett dygdigt liv, förstått som uttryck för ett apostoliskt uppdrag och en tjänande hållning, skyddar mot risken – så vanlig i vår tid – att göra arbetet till något absolut. Att utföra arbetet i Kristus skyddar mot en reducerad syn på arbetet och mot dess förvrängning i form av ren effektivitet, som uppstår när arbetet slukar hela tillvaron och förvandlas till en avgud. Denna sorts andliga sjukdom kallade den helige Josemaría för *professionalitis* (arbetsnarkomani« jfr. *Plogfåran*, nr. 502, 503), och den förvränger den sanna meningen med mänskligt arbete.

Det helgade arbetet är inte ett hinder för ett helgjutet kristet liv – det är tvärtom dess källa. Att ge de kristna tillbaka detta helgjutna liv utgör för

den helige Josemaría en grundläggande aspekt av den anda han har mottagit från Gud.

Att uppfylla Guds vilja i arbetet, att betrakta Gud i arbetet, att arbeta av kärlek till Gud och nästan, att göra arbetet till ett medel för apostolat, att ge det mänskliga ett gudomligt värde – detta är det helgjutna liv enkelt och starkt, som vi själva bör leva och lära ut.« (Brev6,nr. 14).

Den syn som den helige Josemaría hade på att arbeta i Kristus öppnar upp för en dialog om centrala perspektiv inom teologin om de jordiska realiteterna, dogmatisk teologi, ecklesiologi och andlig teologi – särskilt i förhållande till lekfolkets uppdrag. I artiklarna som följer kommer vi att fördjupa oss i några av de mest berikande aspekterna av detta fruktbara utbyte.

1 Till exempel José Luis Illanes i uttrycket (uppslagsord) »Trabajo« i *Diccionario de san Josemaría* (2013) och Fernando Ocáriz i artikeln »El concepto de santificación del trabajo« som presenteras i hans verk *Naturaleza, gracia y gloria* (1987).

2 För att tjäna måste man duga, för att duga måste man tjäna

.....

pdf | Dokument automatiskt skapad från <https://dev.opusdei.org/sv-se/article/pa-vag-mot-100-arsjubileet-3-josemarias-forstaelse-arbetet-helhetsvision/> (2025-08-05)